

Sylabus Semináře k dějinám NMZ „Berlín 1918 - 2000“

Termín a místnost: středa 17:00 – 18:20, B 218

Vyučující: Anežka Brožová, anezka.brozova@fsv.cuni.cz

Kód: JTB026

Četba bude studentům k dispozici v moodlu: <https://d11.cuni.cz/course/view.php?id=7098>

- 1. hodina

18. 2. 2026, Úvodní hodina

- 2. hodina

25. 2. 2026, Rozkvět Berlína v 19. století

- Četba: Jiří Pešek: Od aglomerace k velkoměstu

- 3. hodina

4. 3. 2026, První světová válka, Výmarská republika

- Povinná četba: Frederick Taylor, Berlínská zed' 13. srpna 1961 – 9. listopadu 1989, Rudí, Praha: BB/art, 2008.
- Referát: Kristína Miksáková: Německá revoluce 1918; Magdaléna Synovcová: Kultura za Výmarské republiky
- Četba k referátu Německá revoluce: Reinhard Rurup. Problems of the German Revolution 1918-19. In: Journal of Contemporary History, Vol. 3, No. 4, 1918-19: From War to Peace (Oct.,1968), pp. 109-135.
- Četba k referátu Kultura za Výmarské republiky: Jens Bisky, Berlin, Stadt der Künstler

- 4. hodina

11. 3. 2026, Berlín 1939 –1945: „Třetí Říše“ a druhá světová válka

- Povinná četba: Cyril Buffet, Berlín, Germania, NLN: 1999, pp. 278 – 311
- Referát: Matyáš Dostál: Olympiáda v Berlíně 1936; Karolína Kupsová: Plánovaná přestavba Berlína Alberta Speera
- Četba k referátu Olympiáda v Berlíně:
- Četba k referátu Plánovaná přestavba: Paul B. Jaskot. Anti-Semitic Policy in Albert Speer's Plans for the Rebuilding of Berlin. In: The Art Bulletin, Vol. 78, No. 4 (Dec., 1996), pp. 622-632.

- 5. hodina

18. 3. 2026, Berlín 1946 - 1949: Okupační správa a blokáda Berlína

- Povinný buď film: The Big Lift (USA, 1950)
https://www.youtube.com/watch?v=R_O94G8Qbpo
- Anebo četba: Stern, Ralph. "The Big Lift" (1950): Image and Identity in Blockaded Berlin, In: Cinema Journal, Vol. 46, No. 2 (Winter, 2007), pp. 66-90.
- Referát: Jáchym B. Holas: První berlínská krize
- Četba k referátu: Karel Durman, Popely ještě žhavé. Velká politika 1938 – 1991. Karolinum, 2004, pp. 279 – 291.

- **6. hodina**

25. 3. 2026, Berlín 1949–1961: Dva státy v jednom městě

- Povinná četba: Cyril Buffet, Berlín, Krásný měsíc červen, NLN: 1999, pp. 331 – 340.
- Doprovodný film: One, Two, Three (USA, 1961)
<https://archive.org/details/one.-two.-three.-1961.720p.-billy-wilder-film-james-cagney-howard-st.-john-pamel>
- Referát: Daniela Rostyková: Západní Berlín a NDR
- Četba k referátu: Corey Ross, Before the Wall: East Germans, Communist Authority, and the Mass Exodus to the West. The Historical Journal, Jun. 2002, Vol. 45, No. 2, pp. 459-480.

- **7. hodina**

1.4. 2026, Vývoj architektury Berlína ve 2. polovině 20. století

- Referát: Daniel Dvorský: Stavební vývoj v západním a východním Berlíně
- Četba k referátu: Simon Ward, Remembering the 'Murdered City' Berlin 1957–1974. Urban Memory and Visual Culture in Berlin. Amsterdam University Press: 2016, pp. 45-72.

- **8. hodina**

8. 4. 2026, Berlín 1961: Druhá berlínská krize a stavba Zdi + Berlín se Zdí: cesty z východního Berlína a proměny města

- Povinná četba: Frederick Taylor, Berlínská zeď 13. srpna 1961 – 9. listopadu 1989, Bizarní klec, Praha: BB/art, 2008, pp. 345–367.
- Referát: Linda Kleinová: Stavba Zdi
- Četba k referátu: Ingo Wolfgang Tauschweizer, Tanks at Checkpoint Charlie: Lucius Clay and the Berlin Crisis, 1961–62. Cold War History Vol. 6, No. 2. May 2006, pp. 205-228.

- Referát: Nikol Cseresová: Berlín po stavbě Zdi
- Četba k referátu: Richard L. Merritt, Infrastructural Changes in Berlin. *Annals of the Association of American Geographers*, Vol. 63, No. 1 (Mar., 1973), pp. 58-70.
- **9. hodina**
 - 15. 4. 2026, Berlín konce 60. a začátku 70. let: Studentské protesty
 - Referát: Ester Z. Piáčková, Matěj Bláha: Studentské protesty v globální perspektivě
 - Četba k referátu: Anna von der Goltz, Attraction and Aversion in Germany's '1968': Encountering the Western Revolt in East Berlin. *Journal of Contemporary History*, July 2015, Vol. 50, No. 3, pp. 536-559.
- **10. hodina**
 - 22. 4. 2026, Nová východní politika normalizace vztahů
 - Povinná četba: MacGregor, Neil. *Germany: Memories of a Nation*. Divided heaven. UK; USA; Canada; Ireland; Australia; India; New Zealand; South Africa: Penguin Books, 2016, pp. 17 – 37.
- **11. hodina**
 - 29. 4. 2026, Vývoj dopravy v Berlíně
 - Povinná četba: Cyril Buffet, Berlín, Zed', NLN: 1999, pp, 341 – 361.
 - Referát: Filip Lakosil: Doprava v rozděleném Berlíně
 - Četba k referátu: Thomas Fabian, The Evolution of the Berlin Urban Railway Network. *Japan Railway & Transport Review* 25, October 2000, pp. 18 – 24. + Nigrin, Tomáš. *Izolovaný ostrov: Západní Berlín a jeho proměny po stavbě Berlínských zdí*, Železniční doprava v Berlíně. Bod. Praha: Dokořán, 2013, pp. 121 – 127.
- **12. hodina**
 - 6. 5. 2026, Pád Zdi a 90. léta, spor o hlavní město, přestavba a zástavba
 - Povinná četba: Frederick Taylor, Berlínská zed' 13. srpna 1961 – 9. listopadu 1989, Zed' se řítí k zemi, Praha: BB/art, 2008.
 - Referát: Ondřej Šeplavý: Výstavba Berlína po pádu Zdi
 - Četba k referátu: Simon Ward, In Search of a City? Urban Memory in Unified Berlin. *Urban Memory and Visual Culture in Berlin*. Amsterdam University Press: 2016, pp. 141-169.
- **13. hodina**

20. 5. 2026, Berlín v 90. letech: Berlín jako místo vzpomínání: pomníky v Berlíně;
Problémy sjednocení, vypořádání se s minulostí a Ostalgie

- Povinná četba: MacGregor, Neil. *Germany: Memories of a Nation*, Germany Renewed. UK; USA ; Canada ; Ireland ; Australia ; India ; New Zeland ; South Africa: Penguin Books, 2016, pp. 543 – 559.

- **14. Náhradní hodina** (27. 5. 2026)

Doporučená literatura:

Buffet, Cyril. *Berlín*. Praha: NLN, 1999.

MacGregor, Neil. *Germany: Memories of a Nation*. UK; USA ; Canada ; Ireland ; Australia ; India ; New Zeland ; South Africa: Penguin Books, 2016.

Müller, Helmut M., Hanna Vollrath, a Karl-Friedrich Krieger. *Dějiny Německa*. Praha : NLN, Nakladatelství Lidové noviny, 2004, c1995, 2004.

Nigrin, Tomáš. *Izolovaný ostrov: Západní Berlín a jeho proměny po stavbě Berlínské zdi*. 1. vyd. Bod. Praha: Dokořán, 2013.

Taylor, Frederick. *Berlínská Zed': 13. srpna 1961–9. listopadu 1989*. Praha: BB/art, 2008.

Weber, Hermann. *Dějiny NDR*. Dějiny států. Praha: NLN, Nakladatelství Lidové noviny, 2003, 2003.

Wolfrum, Edgar. *Zdařilá demokracie: dějiny Spolkové republiky Německo od jejích počátků až po dnešek*. Vyd. 1. Studium. Brno: Společnost pro odbornou literaturu - Barrister & Principal, 2008.

Matthias Bernt, Britta Grell, Andrej Holm (eds.), *The Berlin Reader. A Compendium on Urban Change and Activism*. Bielefeld: Transcript Verlag, 2013.